

Argument

Ne propunem, în cele ce urmează, să ilustrăm evoluția formelor și a modelelor lirice din literatura română a secolului XX, din perspectiva curentelor și a orientărilor literare ce au marcat-o. Efortul nostru a fost mai ales acela de a decela o anumită continuitate, de a remarcă un progres, anumite filiații în devenirea limbajului liric românesc, atât prin comentarea operei de ansamblu a poezilor reprezentativi pentru aceste orientări (simbolism, modernism, tradiționalism, avangardism, neomodernism, postmodernism), cât și prin analiza creațiilor lor esențiale. Demersul nostru năzuiește să fie unul teoretic, sintetic și integrator, de situare într-o epocă și într-o poetică și, deopotrivă, unul analitic, de interpretare a unor creații reprezentative ale autorilor ce se înscriu în dinamica fenomenului poetic românesc. În dorința de a oferi o perspectivă cât mai cuprinzătoare a dinamicii acestei ilustrări a paradigmei poetice românești, am însoțit propriile noastre comentarii și analize cu aprecieri critice reprezentative, care să întregescă profilul unui autor, nota distinctivă a unei formule de creație, fizionomia unui stil liric. Pe de altă parte, trebuie să observăm că prezentul volum nu are, o spun de la bun început, ambiția exhaustivității. Își propune doar să ofere o radiografie critică a universului artistic al celor mai importanți poeți români din secolul XX, din perspectiva apelului la text, singura instanță ce conferă exegezei valabilitatea, legitimitatea și șansa de a-și verifica opțiunile și ipotezele de interpretare.

O “panoramă” a poeziei românești a secolului XX presupune, în primul rând, apelul la acea serie de texte canonice care s-au impus în decursul timpului, și, în al doilea rând, presupune o ținută preponderent analitică a discursului critic. Investigarea textului în imanența sa, cu reliefurile său particular are drept corolar și o raportare, firească, la alte texte, la conceptele istoriei literare, ori la fenomenologia curentelor literare. Fără îndoială, situațiile în timp, atât de necesare, nu pot să lipsească, după cum nu sunt absente nici circumscrierea valențelor teoretice ale unor orientări culturale și literare, cu impact mai accentuat sau mai atenuat asupra evoluției liricii românești. Sunt, astfel, prezentate principalele epoci și curente literare, de la simbolism, la manifestările modernismului și ale tradiționalismului, și până la cele mai recente modulații ale conceptelor poetice, neomodernismul și postmodernismul. Fiecărei orientare literară este prezentată prin deschiderea spre conceptele dominante puse în joc, spre modalități, tehnici și teme recurente ce vor fi mai apoi valorificate de poeții epocii respective. Ne-am străduit, de asemenea, de cele mai multe ori, să ne susținem aserțiunile prin apelul la citatul poetic ilustrativ, dar și la citatul critic, modalitate de a recurge, în fond, la o tradiție remarcabilă a receptării lirismului românesc, de la Titu Maiorescu, să zicem, și până la cei mai renumiți comentatori de poezie ai momentului actual. *Istoria...* noastră își vedește, astfel, utilitatea în strânsa corelație între diacronie și sincronie pe care o propune, în apelul constant la textul poetic și în ilustrarea și completarea propriilor aserțiuni cu un dosar critic al receptării suficient de cuprinzător.

Am pornit, pe de altă parte, de la convingerea că interpretările noastre reprezintă, în fond, o posibilă cale de acces spre dinamica textului poetic românesc. Nu unica, nu cea mai relevantă, și nici cea care are termenul de valabilitate cel mai îndelungat. Suntem convinși că există și alte modalități de investigare analitică a acestor texte poetice și, cu atât mai mult, ne asumăm propriul demers ca pe o modalitate exegetică personală, decantată în retortele lecturilor, sensibilității și metodelor proprii, metode asumate în consens, desigur, cu reliefurile proprii fiecărei opere literare. Am apelat, așadar, mereu la text, dar, atunci când a fost nevoie, și la context. Ne-am însoțit aprecierile și interpretările de o Addenda care cuprinde referințe critice și o bibliografie care să facă mai facilă căutarea și a altor piste de interpretare. Cartea noastră caută, așadar, să fixeze profilul mai multor canoane literare, cu reliefurile lor caracteristice, dar și cu repercusiunile pe care le-au avut asupra literaturii române dintr-o anumită epocă istorică. O radiografie cu sorți de adevăr și de obiectivitate a poeziei românești a secolului XX nu este deloc ușor de realizat, datorită reliefului tematic și stilistic extrem de diversificat al lirismului acestei perioade. Meritul nostru e doar acela de a fi încercat să o realizăm.